

Torsdagen den 21 januari 2021

P9_TA(2021)0023

Mildrande av konsekvenserna av jordbävningarna i Kroatien**Europaparlamentets resolution av den 21 januari 2021 om mildrande av konsekvenserna av jordbävningarna i Kroatien (2021/2504(RSP))**

(2021/C 456/17)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av artikel 3 i fördraget om Europeiska unionen,
- med beaktande av artikel 174, artikel 175 tredje stycket och artikel 212 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,
- med beaktande av rådets förordning (EG) nr 2012/2002 av den 11 november 2002 om inrättande av Europeiska unionens solidaritetsfond⁽¹⁾, ändrad genom förordning (EU) nr 661/2014⁽²⁾ och förordning (EU) 2020/461⁽³⁾,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets beslut nr 1313/2013/EU av den 17 december 2013 om en civilskyddsmekanism för unionen⁽⁴⁾, ändrat genom förordning (EU) 2018/1475⁽⁵⁾ och beslut (EU) 2019/420⁽⁶⁾,
- med beaktande av förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning av den 29 maj 2018 och den senare uppdateringen av den 14 januari 2020 om gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden samt Europeiska havs- och fiskerifonden, och om finansiella regler för dessa fonder och för Asyl- och migrationsfonden, Fonden för inre säkerhet samt instrumentet för gränsförvaltning och visering (COM(2020)0023),
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionalfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden och om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006⁽⁷⁾, ändrad genom förordning (EU) 2015/1839⁽⁸⁾, förordning (EU) 2016/2135⁽⁹⁾, förordning (EU) 2017/825⁽¹⁰⁾, förordning (EU) 2017/1199⁽¹¹⁾, förordning (EU) 2017/2305⁽¹²⁾, förordning (EU, Euratom) 2018/1046⁽¹³⁾, förordning (EU) 2018/1719⁽¹⁴⁾, förordning (EU) 2019/711⁽¹⁵⁾, förordning (EU) 2020/460⁽¹⁶⁾, förordning (EU) 2020/558⁽¹⁷⁾, förordning (EU) 2020/1041⁽¹⁸⁾ och förordning (EU) 2020/1542⁽¹⁹⁾,

⁽¹⁾ EGT L 311, 14.11.2002, s. 3.

⁽²⁾ EUT L 189, 27.6.2014, s. 143.

⁽³⁾ EUT L 99, 31.3.2020, s. 9.

⁽⁴⁾ EUT L 347, 20.12.2013, s. 924.

⁽⁵⁾ EUT L 250, 4.10.2018, s. 1.

⁽⁶⁾ EUT L 77 I, 20.3.2019, s. 1.

⁽⁷⁾ EUT L 347, 20.12.2013, s. 320.

⁽⁸⁾ EUT L 270, 15.10.2015, s. 1.

⁽⁹⁾ EUT L 338, 13.12.2016, s. 34.

⁽¹⁰⁾ EUT L 129, 19.5.2017, s. 1.

⁽¹¹⁾ EUT L 176, 7.7.2017, s. 1.

⁽¹²⁾ EUT L 335, 15.12.2017, s. 1.

⁽¹³⁾ EUT L 193, 30.7.2018, s. 1.

⁽¹⁴⁾ EUT L 291, 16.11.2018, s. 5.

⁽¹⁵⁾ EGT L 123, 10.5.2019, s. 3.

⁽¹⁶⁾ EUT L 99, 31.3.2020, s. 5.

⁽¹⁷⁾ EUT L 130, 24.4.2020, s. 1.

⁽¹⁸⁾ EUT L 231, 17.7.2020, s. 4.

⁽¹⁹⁾ EUT L 356, 26.10.2020, s. 1.

Torsdagen den 21 januari 2021

- med beaktande av rådets förordning (EU) 2016/369 av den 15 mars 2016 om tillhandahållande av krisstöd inom unionen ⁽²⁰⁾, ändrad genom rådets förordning (EU) 2020/521 ⁽²¹⁾,
- med beaktande av kommissionens meddelande av den 14 oktober 2020 *En renoveringsvåg för Europa – miljöanpassa våra byggnader, skapa jobb och förbättra liv* (COM(2020)0662),
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 375/2014 av den 3 april 2014 om inrättande av en europeisk frivilligkår för humanitärt bistånd (initiativet EU-frivilliga för humanitärt arbete) ⁽²²⁾, rättad genom en rättelse av den 24 april 2014 ⁽²³⁾,
- med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1257/96 av den 20 juni 1996 om humanitärt bistånd ⁽²⁴⁾, ändrad genom förordning (EG) nr 1882/2003 ⁽²⁵⁾, förordning (EG) nr 219/2009 ⁽²⁶⁾ och förordning (EU) 2019/1243 ⁽²⁷⁾,
- med beaktande av det interinstitutionella avtalet av den 2 december 2013 mellan Europaparlamentet, rådet och kommissionen om budgetdisciplin, samarbete i budgetfrågor och sund ekonomisk förvaltning ⁽²⁸⁾, särskilt punkt 11, och det interinstitutionella avtalet av den 16 december 2020 mellan Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och Europeiska kommissionen om budgetdisciplin, samarbete i budgetfrågor och sund ekonomisk förvaltning samt om nya egna medel, inbegripet en färdplan för införandet av nya egna medel ⁽²⁹⁾,
- med beaktande av förslaget till Europaparlamentets och rådets beslut av den 13 oktober 2020 om utnyttjande av Europeiska unionens solidaritetsfond för att ge stöd till Kroatien och Polen i samband med en naturkatastrof och för att möjliggöra utbetalning av förskott till Kroatien, Tyskland, Grekland, Ungern, Irland, Portugal och Spanien i samband med ett hot mot folkhälsan (COM(2020)0960),
- med beaktande av rådets beslut av den 30 oktober 2020 om antagande av rådets ståndpunkt om förslag till ändringsbudget nr 9 för Europeiska unionen för budgetåret 2020 ⁽³⁰⁾,
- med beaktande av sin resolution av den 24 november 2020 om rådets ståndpunkt om förslaget till ändringsbudget nr 9 till Europeiska unionens allmänna budget 2020 som åtföljer förslaget om mobilisering av Europeiska unionens solidaritetsfond till förmån för Kroatien och Polen med anledning av naturkatastrofer och om förskott till Kroatien, Tyskland, Grekland, Ungern, Irland, Portugal och Spanien med anledning av en folkhälsokris ⁽³¹⁾,
- med beaktande av rådets slutsatser av den 28 november 2008 om förbättrad civilskyddskapacitet genom ett europeiskt system för ömsesidigt bistånd som bygger på den modulära strategin för civilskydd,
- med beaktande av sin resolution av den 14 november 2007 om regionala konsekvenser av jordbävningar ⁽³²⁾,
- med beaktande av sin resolution av den 19 juni 2008 om förstärkning av EU:s insatskapacitet vid katastrofer ⁽³³⁾,
- med beaktande av artikel 132.2 och 132.4 i arbetsordningen, och av följande skäl:

⁽²⁰⁾ EUT L 70, 16.3.2016, s. 1.

⁽²¹⁾ EUT L 117, 15.4.2020, s. 3.

⁽²²⁾ EUT L 122, 24.4.2014, s. 1.

⁽²³⁾ EUT L 123, 19.5.2015, s. 122.

⁽²⁴⁾ EGT L 163, 2.7.1996, s. 1.

⁽²⁵⁾ EUT L 284, 31.10.2003, s. 1.

⁽²⁶⁾ EUT L 87, 31.3.2009, s. 109.

⁽²⁷⁾ EUT L 198, 25.7.2019, s. 241.

⁽²⁸⁾ EUT C 373, 20.12.2013, s. 1.

⁽²⁹⁾ EUT L 433 I, 22.12.2020, s. 28.

⁽³⁰⁾ EUT C 372 I, 4.11.2020, s. 1.

⁽³¹⁾ Antagna texter, P9_TA(2020)0313.

⁽³²⁾ EUT C 282 E, 6.11.2008, s. 269.

⁽³³⁾ EUT C 286 E, 27.11.2009, s. 15.

Torsdagen den 21 januari 2021

- A. Under det senaste året har Kroatien drabbats av stora förödande jordbävningar, en i staden Zagreb och distriktet Zagreb och Krapina-Zagorje den 22 mars 2020 med en magnitud på 5,5, ytterligare två i distriktet Sisak-Moslavina den 28 och 29 december 2020 med magnituder på 5,2 respektive 6,4 och slutligen en jordbävning i samma distrikt den 6 januari 2021 med en magnitud på 5,0.
- B. Jordbävningen i mars 2020 var den kraftigaste som drabbat Zagrebområdet sedan 1880 och vållade skador på över 26 000 byggnader, varav 1 900 förklarats obeboeliga, liksom ekonomisk skada på över 11,5 miljarder euro.
- C. Staden Zagreb och distriktet Zagreb och Krapina-Zagorje håller fortfarande på att återhämta sig från den jordbävningen, som orsakade ett dödsfall, ledde till att 26 personer skadades och fick enorma återverkningar på samhällsekonomi, kultur och infrastruktur samt långvariga psykologiska effekter.
- D. Europaparlamentet godkände i november 2020 ett anslag på 683,7 miljoner euro från Europeiska unionens solidaritetsfond för att hantera efterverkningarna av jordbävningen i Zagreb i mars 2020.
- E. De senaste jordbävningarna i centrala Kroatien har praktiskt taget ödelagt staden Petrinja och allvarligt påverkat de närbelägna städerna Glina, Sisak, Hrvatska Kostajnica och Majske Poljane och andra orter i distriktet Sisak-Moslavina, liksom distriktet Zagreb och Karlovac.
- F. Skalven orsakade åtta dödsfall och ledde till att 36 personer skadades, och 30 personer räddades från rasmassorna. Över 45 000⁽³⁴⁾ byggnader skadades och över 70 000 människor drabbades direkt, och jordbävningen kunde kännas även i Slovenien, Österrike, Italien, Ungern, Bosnien och Hercegovina, Serbien samt, i mindre utsträckning, i Tyskland, Slovakien och Tjeckien.
- G. Den 22 mars och 29 december 2020 aktiverade Kroatien unionens civilskyddsmekanism och begärde vintertält, belysningsystem och belysningsmaster, elektriska värmare, fällbara sängar, sovsäckar och bostadsmoduler.
- H. Den 4 januari 2021 utropade den kroatiska regeringen katastroftillstånd i de hårdast drabbade distriktet, närmare bestämt distriktet Sisak-Moslavina och delar av distriktet Zagreb och Karlovac.
- I. Efterskalven har fortsatt veckorna efter jordbävningen och är fortfarande kännbara i de drabbade områdena och långt utanför skalvets epicentrum. Människor lever i konstant oro på grund av otrygghet och rädsla för eventuella nya skalv, som fortsätter att inträffa dagligen och medför en risk för att fler byggnader ska störtas samman på grund av efterföljande jordbävningar. Allt detta har skett mitt i covid-19-pandemin, vilket riskerar att leda till mental ohälsa och posttraumatisk stress framöver.
- J. De drabbade regionerna och städerna har lidit enorma materiella och samhällsekonomiska skador i en omfattning som inte setts sedan självständighetskriget på 1990-talet och är i behov av en omgående och snabb återuppbyggnad, liksom ett långvarigt återhämtningsprogram. Skalven har försatt många av invånarna i de drabbade områdena i ett desperat läge och orsakat olika indirekta skadeverkningar i de kringliggande områdena. De berörda områdena var redan extremt socialt missgynnade och ekonomiskt svaga, och de senaste jordbävningarna kommer att få ytterligare negativa ekonomiska och sociopsykologiska konsekvenser för invånarna och hela regionen.
- K. Enligt uppskattningar måste omkring 90 procent av husen i Petrinja rivas. Mindre delar och byar runt Glina, såsom Majske Poljane, hade bara delvis tillgång till el och vatten redan före jordbävningen, och denna har nu ytterligare isolerat invånarna från grundläggande infrastruktur och tjänster.
- L. Det finns tecken på att jordbävningarna har orsakat ansevärd skador på vallar och översvämningsskyddssystem, vilket under den rådande årstiden med ökad nederbörd och översvämningar kan orsaka ytterligare skador på de redan förstörda områdena.
- M. Den lokala och regionala infrastrukturen har skadats allvarligt, det historiska arvet och kulturarvet har förstörts och den ekonomiska verksamheten har tagit skada, särskilt jordbruket och djurhållningen, som lokalbefolkningen är som mest beroende av.

⁽³⁴⁾ Enligt preliminära uppskattningar från Kroatens ministerium för fysisk planering, byggnadsverksamhet och statliga tillgångar (<https://mgipu.gov.hr/en>).

Torsdagen den 21 januari 2021

- N. Lokala jordbruksanläggningar, såsom byggnader, maskiner, utrustning, produktionsfält och foderlager, har fått svåra skador, och ett stort antal produktionsdjur och sällskapsdjur har dött eller övergivits och lider nu under konsekvenserna av jordbävningarna.
- O. Jordbävningen har i betydande omfattning hindrat offentliga institutioner och hälso- och sjukvårdsinstitutioner, liksom infrastruktur såsom vägar och elförsörjning, från att fungera. Särskilt fokus bör ägnas åt att bygga upp den grundläggande infrastruktur som saknades före jordbävningen, och tillgång till grundläggande behov och tjänster bör omgående återupprättas i alla delar av de drabbade områdena.
- P. Ett betydande antal skolor måste rivas helt, och vissa universitetsbyggnader, såsom fakulteterna för metallurgi respektive lärarutbildning i Sisak, kan inte längre användas för utbildningsverksamheten i början av den nya terminen. Dessa institutioner var redan hårt ansatta på grund av covid-19-pandemin, och nu kan barnen varken delta i lektioner fysiskt eller använda de nätbaserade utbildningsplattformarna från sina hem.
- Q. En hastig evakuering av vårdcentralen i Sisak blev nödvändig strax efter jordbävningen, vilket innebär att patienter med covid-19 och andra patienter utsattes för ökade hälsorisker, däribland personer med funktionsnedsättning och barn. Vårdcentralerna i Glina och Petrinja, inklusive apoteken, fick svåra skador. Jordbävningarna har lagt sten på börda för det kroatiska hälso- och sjukvårdssystemet och har påskyndat spridningen av covid-19, särskilt i de drabbade områdena.
- R. Vissa områden i EU är mer utsatta än andra och löper hög risk att drabbas av jordbävningar. Det behövs ett uthålligt återuppbyggnadsarbete och jordbävningssäkra och motståndskraftiga byggnadsprojekt som samordnas och övervakas på lämpligt sätt för att ersätta de ekonomiska och sociala förlusterna, samtidigt som öppenhet, bästa praxis och regler för offentlig upphandling respekteras.
- S. De snabba och professionella reaktionerna från nationella, regionala och lokala myndigheter, civilskydds- och räddningsenheter, den kroatiska försvarsmakten, olika humanitära organisationer och i synnerhet hundratals frivilliga har i hög grad mildrat de omedelbara konsekvenserna av jordbävningen.
- T. Covid-19-krisen och spridningen av viruset komplicerar ytterligare genomförandet av räddningsinsatser och återhämtningsarbetet. Covid-19-pandemin belastar den kroatiska ekonomin och kräver ytterligare ekonomiska resurser.
1. Europaparlamentet uttrycker sin djupaste solidaritet och medkänsla med alla enskilda personer som drabbats av jordbävningarna, deras familjer och de kroatiska nationella, regionala och lokala myndigheter som deltar i nödhjälpsinsatserna.
 2. Europaparlamentet lovordar de outtröttliga och snabba insatser som gjorts i de ödelagda områdena av räddningsenheter, civilskyddsstyrkor, den kroatiska försvarsmakten, frivilliga, organisationer i det civila samhället, internationella organisationer, lokala, regionala och nationella myndigheter och alla övriga inblandade aktörer för att rädda liv, begränsa skadorna och återupprätta den grundläggande verksamhet som behövs för att upprätthålla en dräglig levnadsstandard. Parlamentet uttrycker sin tacksamhet till alla enskilda personer, organisationer och initiativ som har drivit på för dessa insatser och skickat stöd och hjälp.
 3. Europaparlamentet välkomnar solidariteten mellan medlemsstaterna och andra länder som ger sitt stöd i form av ömsesidigt bistånd i denna nödsituation, däribland basförnödenheter, ekonomiskt stöd, frivilliga och annan hjälp, vilket bidrar till att underlätta insatserna. Parlamentet välkomnar den solidaritet som EU-institutionerna och det internationella samfundet har visat genom ömsesidigt bistånd i nödsituationer. Parlamentet betonar därför vikten av EU:s civilskyddsmekanism för att främja samarbetet mellan nationella civilskyddsmyndigheter i hela Europa i svåra situationer och minimera följderna av exceptionella händelser.
 4. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och de kroatiska myndigheterna att undersöka alla möjligheter att omedelbart tillhandahålla hjälp och stöd för att säkerställa drägliga och säkra levnadsvillkor för de många människor som förlorat sina hem och fortfarande saknar en säker bostad, åtminstone i form av bostadsmoduler, som skulle kunna erbjuda ett minimum av skydd under de svåra vinterförhållandena under de närmaste månaderna.
 5. Europaparlamentet begär att särskild uppmärksamhet ägnas åt personer med funktionsnedsättning, äldre personer samt barn och ungdomar med kritiska behov, som de mest utsatta personerna i samhället. Parlamentet välkomnar i detta avseende allt stöd som redan tillhandahålls av organisationer på plats.

Torsdagen den 21 januari 2021

6. Europaparlamentet betonar vikten av särskild omsorg om det stora antalet produktionsdjur och sällskapsdjur som skadats eller skingrats efter jordbävningen. Parlamentet välkomnar i detta sammanhang de avsevärda ansträngningarna av och det omfattande samarbetet mellan jordbruksministeriet, lokala och regionala myndigheter och icke-statliga djurskyddsorganisationer.
7. Europaparlamentet understryker allvaret i situationen på plats, som utsätter de kroatiska nationella, regionala och lokala offentliga myndigheterna för avsevärda och intensiva ekonomiska påfrestningar och kan leda till en oåterkallelig befolkningsminskning i de drabbade områdena, med förödande sociala och ekonomiska konsekvenser samt extrem psykologisk och social belastning på de människor som drabbats.
8. Europaparlamentet uppmanar de kroatiska myndigheterna att tillsammans med kommissionens experter snabbt och grundligt bedöma de totala skadorna i distriktet Sisak-Moslavina i syfte att påbörja renoverings- och återuppbyggnadsarbeten som ger motståndskraft mot jordbävningar så snart förhållandena tillåter det. Parlamentet betonar att det är mycket viktigt att stimulera en hållbar ekonomisk förnyelse och människors försörjningsmöjligheter när återhämtningen och återuppbyggnadsarbetet i regionen inleds.
9. Europaparlamentet uppmanar Kroatiens nationella, regionala och lokala myndigheter att noggrant övervaka återuppbyggnadsarbetet och se till att det uppfyller kraven på motståndskraft mot jordbävningar för byggnader och infrastruktur och att tillämpa bästa yrkesmässiga praxis och sakkunskap från andra medlemsstater. Parlamentet uppmanar de kroatiska myndigheterna och de ansvariga institutionerna att beakta erfarenheterna från återuppbyggnadsprocessen efter kriget i de drabbade områdena i syfte att klargöra om oegentligheter i byggarbetet ledde till undermålig kvalitet och bidrog till de förödande konsekvenserna av de senaste jordbävningarna. Parlamentet välkomnar den kroatiska regeringens beslut att offentliggöra registret över de företag som deltog i återuppbyggnadsprocessen som ett första steg mot detta mål.
10. Europaparlamentet framhåller problemen med att förutse jordbävningar i de mycket seismiskt aktiva områdena i sydöstra Europa. Parlamentet uppmanar kommissionen att tillsammans med medlemsstaterna stärka forskningen och utbildningen i syfte att införa ett system som säkerställer bättre beredskap i syfte att förebygga och hantera liknande kriser och minimera effekterna av liknande katastrofer.
11. Europaparlamentet efterlyser större samordning och samarbete mellan medlemsstaternas forsknings- och utvecklingsinstitutioner, i synnerhet i de medlemsstater som löper liknande risker. Parlamentet efterlyser förbättrade system för tidig varning i medlemsstaterna och vill att det skapas sammanlänkningar mellan de olika systemen för tidig varning och att dessa ska förstärkas.
12. Europaparlamentet uppmanar Kroatien att prioritera renovering i sin plan för återhämtning och resiliens och att ägna särskild uppmärksamhet åt förebyggande djuprenovering som håller högsta seismiska standard för de bostäder och byggnader som löper störst risk i landets mest jordbävningssutsatta områden.
13. Europaparlamentet betonar att det vid allvarliga jordbävningar, såsom de som nyligen inträffat i Kroatien, tar lång tid att mildra konsekvenserna, vilket bör beaktas i samband med en framtida översyn av Solidaritetsfonden, så att det ges tillräckligt med tid för utnyttjande av medel bortom de nuvarande ansökningsfristerna. Parlamentet understryker vidare vikten av att öka finansieringen ur Solidaritetsfonden inte bara för reparation av skador, utan även för motståndskraft mot klimatförändringar, naturkatastrofer och hot mot folkhälsan, så att man kan gå starkt ur katastrofer.
14. Europaparlamentet välkomnar stödet från Europeiska regionala utvecklingsfonden och Sammanhållningsfonden för förebyggande av katastrofrisker, motståndskraft, energirenovering och jordbävningssäkring under den innevarande finansieringsperioden. Parlamentet uppmanar de kroatiska myndigheterna att inkludera dessa åtgärder i sin programplanering för EU:s budgetanslag för 2021–2027 i enlighet med detta. Parlamentet uppmanar kommissionen att visa flexibilitet med avseende på programplaneringen och ändringen av de nationella operativa programmen när det gäller hanteringen av naturkatastrofer.
15. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att i samarbete med EU och de kroatiska institutionerna utveckla ett snabbt sätt att fördela det ekonomiska och övriga stöd som krävs för att säkerställa en snabb återhämtning i de drabbade områdena, att ställa alla tänkbara ekonomiska medel till förfogande för att hjälpa Kroatien att tillse en snabb återhämtning och ge stöd till alla behövande och att minimera den administrativa bördan när det gäller tillgång till hjälp och stöd för människor på plats.
16. Europaparlamentet betonar vikten av att prioritera invånarna i de drabbade områdena för vaccinering mot covid-19. Parlamentet uppmanar den kroatiska regeringen att genomföra det beslut som den aviserat och omdirigera en betydande del av sina vaccinleveranser till distriktet Sisak-Moslavina i syfte att omedelbart skydda hälsan för alla invånare, hjälparbetare och fältarbetare. Parlamentet välkomnar i detta avseende medlemsstaternas beslut att ge Kroatien en del av sina vaccinleveranser.

Torsdagen den 21 januari 2021

17. Europaparlamentet påpekar för kommissionen att de nya skador som de senaste jordbävningarna orsakat på byggnader som skadades även under jordbävningen i mars 2020 kommer att kräva en ytterligare bedömning samt renoveringsarbeten. Kommissionen uppmanas vidare kraftfullt att ta med riktade åtgärder för hantering av jordbävningar och deras konsekvenser i planeringen och lagstiftningen under "renoveringsvågen".

18. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, Kroatiens regering, de regionala och lokala myndigheterna i de drabbade områdena samt till medlemsstaternas regeringar och parlament.
